

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám:

14/2043 - 2/2022

Érkezett:

2022 NOV 02.

e-mail

Példány:

1

Kezelőiroda:

Melléklet:

0 db *du***Alkotmánybíróság**

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Győri Törvényszék mint elsőfokú munkaügyi bíróság útján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Dr. Trenyisán Máté ügyvéd [REDACTED]

[REDACTED] indítványozó képviseletében az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

egységes szerkezetbe foglalt hiánypótlást

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Mfv.VIII.10.005/2022/7. sz. döntésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse azt meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:**1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei**

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az érintett Kúriai ítélet száma: Mfv.VIII.10.005/2022/7.

1. Tényállás

[REDACTED] indítványozó (perben felperes) 2002. február 18. napjától állt határozatlan idejű munkaviszonyban a [REDACTED]-vel (perben alperes), mozdonyvezető munkakörben. A felperes vezénylése 2019. augusztus 15-31-ig tartó időszakra vonatkozóan eredetileg akként nézett ki, hogy 2019. augusztus 15., 17., 18., 19., 21., 27., 30., 31. – munkanap, míg a hónap többi napja pihenőnap vagy szabadság volt.

A felperest orvosa előjegyezte mandulaműtetre, 2019. augusztus 15-én kellett a felperesnek mandulaműtetre mennie. Emiatt a felperes 2019 augusztusának elején felhívta [REDACTED] vezénylőt, akinek jelezte a mandulaműtét tényét, valamint azt, hogy tekintettel arra, hogy eleve több nap szabadság van kiírva részére a hónapban, akkor igénybe venne a fennmaradó néhány munkanapra is szabadságot. A telefonbeszélgetés során a vezénylő azt mondta a felperesnek, hogy rendben, akkor a hó végéig kiveszi a felperest. A „a hó végéig kiveszlek” kifejezést a felperes úgy értette, hogy szabadság terhére mentesül a felperes a munkavégzési kötelezettség alól. A felek között végig vitás volt, hogy „mire vette ki” a felperest a vezénylő, ugyanis a távollét jogcíme kapcsán pusztán annyi derült ki a perben, hogy a vezénylő akként fogalmazta

ÁLLAMTITKARSÁG	
	Ügykezelő
2019. NOV. 05	Értékelő
	Ügykezelő

meg a távollét munkajogi jogcímét, hogy kiveszlek. A felperes azt hitte ez szabadságot jelent, míg a vezénylő betegszabadságot rögzített a rendszerben.

2019. augusztus 15-én a felperes elment a mandulaműtetre, ahol az orvosa közölte vele, hogy az egészségügyi állapota e napon nem teszi lehetővé a műtét elvégzését, arra 2019. október 1-én fog majd sor kerülni. A halasztás tényét a felperes 2019. augusztus 22-én jelezte a vezénylő felé, aki tudomásul vette a tájékoztatást és jelezte, hogy a felperes elmehet 2019. október 1. napján a mandulaműtetre. A felperes a korábban engedélyezett távollét lejártát követően jött dolgozni és végezte a munkáját a szokott módon.

2019 szeptemberében a felperes megkapta az augusztusi bérlapját, amelyen 9 munkanap igazolatlan távollét szerepelt. A felperes az igazolatlan távollétre vonatkozó sorra nem figyelt fel, tekintettel arra, hogy a hónapban eleve kevés munkanapja volt, így a javadalmazás mértékét sem tartotta furcsának.

2019. október 3-án a munkáltató felszólítást küldött a felperesnek, amelyben követelte, hogy a felperes haladéktalanul mutassa be a táppénzről szóló igazolást. A felszólítás írásban postára lett adva, emellett pedig a felperest szóban [REDACTED] és [REDACTED] (felperes munkahelyi felettesei) is tájékoztatták e követelésről.

- 2019. október 4-én a felperes telefonon elmondta [REDACTED] (vezénylő), valamint [REDACTED] (győri HR-es hölgy), hogy nem tudja igazolni a távollétét táppénzes igazolással tekintettel arra, hogy nem volt táppénzen, arra pedig nincs mód, hogy 2019. október 4. napján visszamenőleges hatállyal írjon ki valakit a háziorvos 2019. augusztus 15-31-ig.
- Ezt követően beszélt a felperes az ügyéről [REDACTED] sal is, aki a győri resortos vezető, valamint [REDACTED], aki területi vezetője volt a felperesnek. A felperes e beszélgetések során azt kérte, hogy ha már félreértés történt, akkor e napokat a munkáltató a szabadsága terhére tekintse igazoltnak. Bár a munkahelyi felettesek eleinte azzal bíztatták a felperest, hogy biztosan megoldásra kerül a problémája, hiszen a felperes majd 17 éve áll munkaviszonyban, mely időszak alatt a munkájára sohasem volt panasz, fegyelmi szankciót sohasem kapott, ez nem így történt.

A munkáltató 2019. október 21. napján (az esetleges kötelezettségzegés megtörténtét követően 51 nappal) az Mt. 78. § (1) bekezdése alapján indokoláshoz kötött azonnali hatályú felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát.

A megszüntető jognyilatkozat indoklásában az alperes azt rögzítette, hogy a felperes 2019. augusztus 15-én jelezte a munkáltató felé, hogy beteg, így 2019. augusztus 31-ig nem tud jönni dolgozni, azonban a távollétét a munkáltató kifejezett felszólítására sem igazolta. Ezzel az alperes szerint a felperes megszegte az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét, valamint a megjelenési és munkavégzési kötelezettségét.

A felperesi oldal szerint a munkáltatói intézkedés több okból jogellenes volt. Egyfelől elkésett, másfelől pedig nem álltak fenn az azonnali hatályú felmondás Mt. 78. §-a szerinti konjunktív feltételek.

2. Pertörténet

Az elsőfokú eljárásban a Győri Törvényszék járt el, amely a felperes kereseti kérelmét elutasította.

A másodfokú eljárásban a Győri Ítélőtábla járt el, amely megállapította az azonnali hatályú felmondás jogellenességét arra hivatkozással, hogy a munkáltatói intézkedést aránytalan volt a felperes terhére róható mulasztás tükrében. A másodfokú bíróság szerint a felperes jelzése miatt munkaszervezési fennakadást a távolléte nem okozott, hiszen nem az volt a vita a felek között, hogy jogszerűen volt-e távol a felperes, hanem az, hogy a távollét jogcíme igazolt volt-e.

Álláspontunk szerint a másodfokú bíróság döntésének indokolása nem volt helyes, mert a jogellenességet már az is megalapozta volna, hogy a munkáltató elkésett az azonnali hatályú felmondás közlésével. Az elkésettséggel kapcsolatos érvelés az egész per során a felperesi oldal legfőbb érvelése volt. Az aránytalanságra csak kiegészítő jelleggel hivatkozott a felperesi oldal.

A jogerős ítélet – az álláspontunk szerint téves indokolása ellenére – a felperesnek kedvezett, így felülvizsgálati kérelmet nem nyújtottunk be. Az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben „a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását kérte, perköltségben való marasztalásával [Kúria ítélet 32. bek.]”

A felperes előterjesztette felülvizsgálati ellenkérelmét, csatlakozó felülvizsgálati kérelmet azonban a Pp. rendelkezéseire tekintettel nem terjesztett – álláspontunk szerint perjogi szabályok alapján nem is terjeszthetett – elő.

A Kúria ítéletében hatályon kívül helyezte a másodfokú ítéletet és helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, amellyel a felperes pervesztessé vált. **A Kúria a felülvizsgálati eljárásban teljesen figyelmen kívül hagyta az azonnali hatályú felmondás elkésettségével kapcsolatos jogkérdést az alábbi indokolással:**

„A jogerős ítélet [26.] bekezdésében foglalt azon megállapítást, miszerint az alperes az azonnali hatályú felmondás jogát az Mt. 78. § (2) bekezdése alapján a felperesi kötelezettségszegésről való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül gyakorolta, a felek felülvizsgálati kérelemmel nem támadták, így jelen eljárásban ezen tény már nem volt vizsgálat tárgyává tehető [Kúria ítélet 48. bek.]”

A felperesnek azon érvelését tehát, amelyet az egész perben következetesen hivatkozott, a Kúria a fenti érveléssel nem bírálta el.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítványozó a rendes és rendkívüli jogorvoslati lehetőségeket már kimerítette. A támadott ítéletet a Kúria hozta meg, perújítás nincs folyamatban.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúria Mfv.VIII.10.005/2022/7. sz. ítéletét a felperes jogi képviselője, Dr. Trenyisán Máté ügyvéd vette át az elektronikus kapcsolattartási rendszeren keresztül 2022. május 31. napján.

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozó a támadott döntéssel érintett munkaügyi per felperes volt. Ez a tény adja az indítványozó érintettségét.

e) Annak bemutatása, hogy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, illetve az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta

A Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 407. § (1) bekezdés c) pontjának támadott szövegrésze, tehát a jogerős ítélet indokolásával szemben a felülvizsgálati indítvány benyújtásának kizárása arra az eredményre vezet, hogy egy alperesi felülvizsgálati kérelem esetén a felperes perjogi értelemben eszköztelen marad: adott egy szerinte is alapvetően téves szakjogi indokokon nyugvó, de neki kedvező jogerős ítélet, amivel szemben felülvizsgálati kérelemmel, vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel nem élhet, s így nem tudja a Kúria előtti eljárás tárgyává tenni a per során következetes képviselt, de érdemben el nem bírált, álláspontja szerint szakjogi szempontból releváns és helytálló okfejtését. Álláspontom szerint ezen felperesi perjogi eszköztelenség nem felel meg az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részelemét képező fegyverek egyenlőségének elvének. Ezért a Pp. támadott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek minősülő kérdés

Az így kialakult perjogi zsákutcából a Kúria azon érvelése sem kínál kiutat, amely a felülvizsgálati ellenkérelem tárgyi körét még ilyen perjogi helyzetben is leszűkíti a felülvizsgálati kérelem tárgyi körére és elzárkózik annak a per során következetesen képviselt felperesi jogi érvelésnek az érdemi vizsgálatától, amelyet a felülvizsgálati kérelem – értelemszerűen – fel sem vetett. Álláspontom szerint a perjogi szabályok ilyen értelmezése nincs összhangban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részelemét képező fegyverek egyenlőségének elvével, továbbá ellentétes a szintén ezen alaptörvényi rendelkezés részét képező indokolt bírói döntéshez való joggal is, mivel lehetővé teszi, hogy a következetesen képviselt felperesi érvelésre a bíróság érdemben ne reagáljon. Emiatt a Kúria

jogértelmezése az ügy kimenetét determinálta, a felperes pervesztességét idézte elő – legalábbis nem adott lehetőséget a pernyertességet potenciálisan fenntartó indokolás jogi hatással járó előadására –, ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme a támadott ítéletet alapvetően befolyásolta.

Az indítványom befogadása, érdemi elbírálása mellett szóló érv továbbá az is, hogy egy, ugyanezen jogkérdést felvető ügyből a közelmúltban BH lett (BH 2021.9.258 I.,) amely miatt fennáll a veszélye annak – az Alkotmánybíróság döntése nélkül –, hogy e jogértelmezésből alaptörvény-sértő gyakorlat válik.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Alaptörvény XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Alaptörvény 28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

b) A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés és bírói döntés alaptörvényellenességének indokolása

1. Az alapjogi érvelés megalapozásához szükséges rögzíteni a per három releváns körülményét és a Pp. vonatkozó szabályait, ugyanis ezek rajzolják ki az alapjogsértés kereteit is.

A per releváns körülményei:

- 1) *A másodfokú ítélet alapján a felperes teljes egészében pernyertes volt, így nem terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A másodfokú ítélet rendelkező része a felperesnek kedvezett. Az indokolással pedig bár a felperesi oldal nem értett egyet teljesen felülvizsgálati kérelemmel értelemszerűen nem támadta a neki kedvező döntést. **Felülvizsgálati kérelmet a felperesnek tehát legfeljebb a másodfokú ítélet indokolásával szemben lehetett volna értelme benyújtani.***
- 2) *A jogerős ítélettel szemben az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben **„a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének teljes***

egészében történő elutasítását kérte, perköltségben való marasztalásával [Kúria ítélet 32. bek.]”

- 3) A Kúria ítélete az alábbiak szerint érvelt: **„A jogerős ítélet [26.] bekezdésében foglalt azon megállapítást, miszerint az alperes az azonnali hatályú felmondás jogát az Mt. 78. § (2) bekezdése alapján a felperesi kötelezettségszegésről való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül gyakorolta, a felek felülvizsgálati kérelemmel nem támadták, így jelen eljárásban ezen tény már nem volt vizsgálat tárgyává tehető [Kúria ítélet 48. bek.]”**

A Pp. releváns rendelkezései az alábbiak:

Pp. 407. § [A felülvizsgálatból kizárt határozatok]

(1) Nincs helye felülvizsgálatnak

c) a jogerős ítéletnek a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére, a teljesítési határidőre, a részletfizetésre vonatkozó rendelkezései ellen vagy **a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen.**

Pp. 419. § [Csatlakozó felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem]

(1) A csatlakozó felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem előterjesztésére a csatlakozó fellebbezésre és ellenkérelemre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a fél csak akkor terjeszthet elő, ha maga is jogosult lett volna felülvizsgálatot kérni.

Pp. 372. § [Fellebbezési ellenkérelem és csatlakozó fellebbezés]

(1) A fellebbező fél ellenfele a fellebbezésre vonatkozóan ellenkérelmet terjeszthet elő, ha pedig a fellebbezéssel megtámadott ítélet megváltoztatását maga is kívánja, csatlakozó fellebbezést nyújthat be; erre és a (2) bekezdésben foglaltakra a fellebbezés kézbesítésekor a felet figyelmeztetni kell. A csatlakozó fellebbezéssel az ítéletnek csak az a része támadható, amelyet a fellebbezés érint. Ha a fellebbezés kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezésére irányul, a csatlakozó fellebbezésben az ítélet megváltoztatása nem kérhető.

Pp. 423. § [A felülvizsgálati kérelem elbírálásának korlátai]

(1) A Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát, kivéve, ha az eljárást hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben törvény értelmében kizáró ok áll fenn.

A fentiek alapján álláspontom szerint az alábbi következtetések vonhatók le:

- 1) A felperes felülvizsgálati kérelemmel eleve nem volt jogosult támadni a Kúria ítéletét ugyanis a Pp. 407. § (1) bekezdésének c) pontja kizárja a jogerős ítéletnek csupán az indokolása elleni felülvizsgálati kérelem benyújtását.
- 2) Csatlakozó felülvizsgálati kérelemnek a Pp. alapján pusztán a jogerős ítélet indokolása ellen álláspontom szerint nincs helye, ugyanis a Pp. 419. § (1) bekezdése alapján „csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a fél csak akkor terjeszthet elő, ha maga is jogosult

lett volna felülvizsgálatot kérni." Kizárólag az indokolással szemben azonban nem lehet felülvizsgálatot kérni a Pp. 407. §-a alapján.

- 3) Csatlakozó felülvizsgálati kérelemre a Pp. 419. §-a alapján a csatlakozó fellebbezésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A csatlakozó fellebbezés szabálya azonban azt mondja, hogy
- a. Egyrészt az ítéletnek csak az a része támadható, amelyet a fellebbezés érint. Jelen esetben a felülvizsgálati kérelme az alperesnek nyilván nem támadta az elkészítéssel kapcsolatos másodfokú érvelést, ugyanis az az alperesnek kedvezett.
 - b. Másrészt, ha a fellebbezés kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezésére irányul, a csatlakozó fellebbezésben az ítélet megváltoztatása nem kérhető. Még ha lehetne is jogilag a felperesnek kedvező jogerős ítéletnek kizárólag az indokolását csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadni, az kizárólag az ítélet megváltoztatását jelentheti. Mivel azonban az alperes felülvizsgálati kérelme hatályon kívül helyezésre irányult, így a megváltoztatás a Pp. 372. §-a alapján nem kérhető.

2. A Pp. 407. § (1) bekezdés c) pontja „a jogerős ítéletnek csupán az indokolása ellen” szövegrészéhez kapcsolódó Kúriai értelmezése álláspontom szerint több okból is sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által rögzített a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált gyakorlatát. A tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a fegyverek egyenlőségének célja, hogy a feleknek egyenlő esélye legyen és alkalma legyen arra, hogy tény- és jogkérdésekben véleményét formálhassanak és állást foglalhassanak {16/2019. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [47]}. Ugyan ez az elv alapvetően a büntetőeljárások vonatkozásában alakult ki, az Alkotmánybíróság más peres és nemperes eljárástípusokra is irányadónak tekinti azt {15/2002. (III. 29.) AB határozat, 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [99], 10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}. Ekképpen jelen indítvány alapját képező munkaügyi perben is figyelembe kell venni a fegyveregyenlőség garanciális követelményeit.

A fegyveregyenlőség elvének lényeges tartalma, hogy az érintett – érdemi – résztvevője lehessen az adott eljárásnak {16/2019. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [42]}. Álláspontom szerint ez nem korlátozható pusztán a peres félként való elismerésre, arra is ki kell terjedjen, hogy a per alakítója legyen annyiban bármelyik peres fél – de különösen egy felperes –, hogy az általa előadott érvelést az eljáró bíróságok érdemben vizsgálják meg. Ha pedig a jogerős ítélet sem a felperesi érvrendszeren – annak cáfolatán vagy elismerésén – alapul, akkor ennek

hátrányát egy esetleges, csak az alperes által kezdeményezhető felülvizsgálati eljárásban a felperes szenvedje el anélkül, hogy a jogerős ítélet eredményét – a pernyertességét – alátámasztó érvelésének előadásától és bíróság általi figyelembe vételétől elvágják a perjogi előírások.

„Az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}

Az indokolt bírósági döntéshez való jog mint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványa annyiban releváns a jelen ügyben és minden más, hasonló perjogi szituációban, hogy a Pp. támadott rendelkezése elősegíti azon gyakorlat kialakulását, hogy az eljáró bíróságok ne elsősorban a keresetlevélben előadott jogi érvelést vizsgálják, s az ebből fakadó esetleges eljárásjogi hátrányokat az egyik peres fél viselje. A jogerős ítélet indokolásának pernyertes általi felülvizsgálati, vagy csatlakozó felülvizsgálati indítvánnyal való támadhatóságának lehetővé tétele – praktikusán az ezt tiltó szabály megsemmisítése – azzal az eredménnyel járna, hogy a jogvita kereteinek meghatározása szorosabban kötődne a peres felekhez, különösen a felperesekéhez, ami eljárásjogi státusuk alkotmányos tartalmával is összhangban lenne. A „XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti jog alanya ugyanis nem elszenvedője, hanem cselekvő résztvevője a jogait és kötelezettségeit elbíráló eljárásnak [...]. Ebből következően egy adott ügyben eljáró bíróság a peres felektől függetlenül sem idézheti elő azt a helyzetet, hogy olyan kérdésben hoz döntést, amelyben a feleknek a bírósági eljárás során nem volt lehetőségük megnyilatkozni, az álláspontjukat ütköztetni.” {3157/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [46]} A jelen ügyben formálisan teljesült csak e követelmény: ugyan a jogerős ítélet és a Kúria döntése is a munkaviszony megszüntetésének jogszerűségéről döntött, valójában azonban nem olyan indokok mentén, amit a felperes a keresetében és egyéb eljárási aktusaiban kifejtett. A Pp. támadott rendelkezése pedig azt idézi elő, hogy a rosszul indokolt jogerős bírósági döntés nyomán a felperes teljesen kiszolgáltatott, érveit érdemi eljárásból kizáró helyzetbe kerül.

3. *A Kúria felperesi ellenkérelem jogkérdésének figyelmen kívül hagyását rögzítő döntését vélhetően a Pp. 423. §-ára alapította, mely szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. Ez a jogértelmezés azonban más Pp. szabályokba ütközik és a felperest gyakorlatilag olyan helyzetbe hozta, hogy az indítványozót a törvény betartása miatt érte hátrány. Emiatt nem került elbírálásra a felperes jogi érve.*

A tisztességes eljáráshoz való jogot a Kúria fentiekben kifejtett jogértelmezése álláspontom szerint három okból is sérti:

A. A fentiekben kifejtettek alapján álláspontunk szerint látható, hogy a Pp. alapján a másodfokú eljárásban pernyertes fél

- a) nem jogosult kizárólag az ítélet indokolásával szemben felülvizsgálati kérelmet vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelmet előterjeszteni,**
- b) még ha jogosult is lett volna, kizárólag az indokolást támadni, akkor sem jogosult olyan jogkérdésre vonatkozóan kérelmet előterjeszteni, amelyet az alperes felülvizsgálati kérelme nem érint,**
- c) még ha az a) és b) eset lehetséges volna is, akkor sem terjeszthető elő megváltoztatás iránti kérelem akkor, ha a felülvizsgálati kérelem kizárólag hatályon kívül helyezésre irányul.**

A Kúria által megfogalmazott követelmény tehát a törvény alapján lehetetlen volt. Álláspontunk szerint sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot egy olyan követelmény felállítása, amelynek teljesítése a törvény alapján lehetetlen a fél számára.

Az 5/2022. (IV. 14.) AB határozat [64] és [65] bekezdései kimondták, hogy

[64] 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság akként foglalt állást, hogy „[a] bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: **a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia.** Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. **A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja.**” (Indokolás [23])

[65] Önmagában egy contra legem ítélet még nem szükségképpen alaptörvény-ellenes (contra constitutionem) ítélet. Kivételesen, kellően súlyos esetekben azonban egy contra legem jogalkalmazás is felemelkedhet alkotmányjogilag értékelhető szintre, és a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításához vezethet (29/2021. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [28]). **Ilyen kivételes esetként nevesítette az Alkotmánybíróság a 29/2021. (X. 10.) AB határozatában, ha a bíróság ítélete az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományt megsérti, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz, a bíróságok ugyanis csak az Alaptörvény biztosította kereteken belül, az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően végezhetik a jogszabályok értelmezését.** Ennek megfelelően, az Alkotmánybíróság nem avatkozhat be minden olyan esetben a bíróságok tevékenységébe, amikor valamilyen (állítólagos vagy tényleges) jogszabálysértő jogértelmezésre vagy jogalkalmazásra került sor, a bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése ugyanis nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást (lásd például: 3234/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [68]). **Azokban az esetekben azonban, amikor az eljáró bíróságok túllépnek az Alaptörvény biztosította értelmezési tartományon, az Alkotmánybíróságnak nem csupán lehetősége, hanem az Alaptörvény**

védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettsége az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntés megsemmisítése.

- B. Még ha úgy is tekintjük a felmerülő kérdést, hogy ez egy jogértelmezési kérdés, álláspontunk szerint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme így is fennáll. Az Alaptörvény 28. cikke alapján **a bíróságok a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.** A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. **Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.**

A kontradiktórius eljárás esszenciális lényege a felek kölcsönös meghallgatása, jogi érvek előadásának és elbírálásának garantálása, tehát lényegében a perbeli féli jogok érvényesítésének biztosítása (e tekintetben utalok a Pp. támadott rendelkezéseivel kapcsolatban ismertetett alkotmánybírói gyakorlatra).

Egy olyan jogi szituációban, amelynek során a Pp. több rendelkezése is egy kedvező ítéletnek, a kizárólag jogi indokolás megváltoztatására irányuló felülvizsgálat, illetve csatlakozó felülvizsgálat lehetőségének kizárására vezet előtérbe helyezni azt a Kúriai jogértelmezést és BH szintjére emelni, amely egy másik Pp. rendelkezésre alapozva a jogi érvelés figyelmen kívül hagyására vezet álláspontom szerint a bírói értelmezési függetlenséggel való visszaélésnek minősül.

A lehetséges jogértelmezések közül a tisztességes eljárás követelményét és az Alaptörvény 28. cikkében foglalt elvárást az az értelmezés szolgálta volna, amely lehetővé teszi az egész perben következetesen előadott, elkésettésre való hivatkozás, Kúria általi elbírálását.

4. A Kúria támadott rendelkezésének megsemmisítése nyomán elhárulna annak akadálya, hogy a pernyertes felperes a jogerős ítélet indoklásával szemben felülvizsgálati kérelmet, vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nyújthasson be, ekképpen a kúriai vizsgálat tárgyává tehesse a szerinte releváns jogkérdést, amelyet – a perben való többszöri, következetes hivatkozása ellenére – a bíróság érdemben nem bírált el.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

- a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírói ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az indítványozó a végrehajtás felfüggesztését nem kezdeményezte.

- b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el.

Az ügyvédi meghatalmazást jelen kérelemhez csatoljuk.

- c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

Kérjük az adatok zárt kezelését.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata

A perben ügyfelem fél volt, a Kúria ítéletét jelen beadványhoz mellékként csatoljuk.

Kelt: 2022. november 2.

Dr. Trenyisán Máté

ügyvéd

